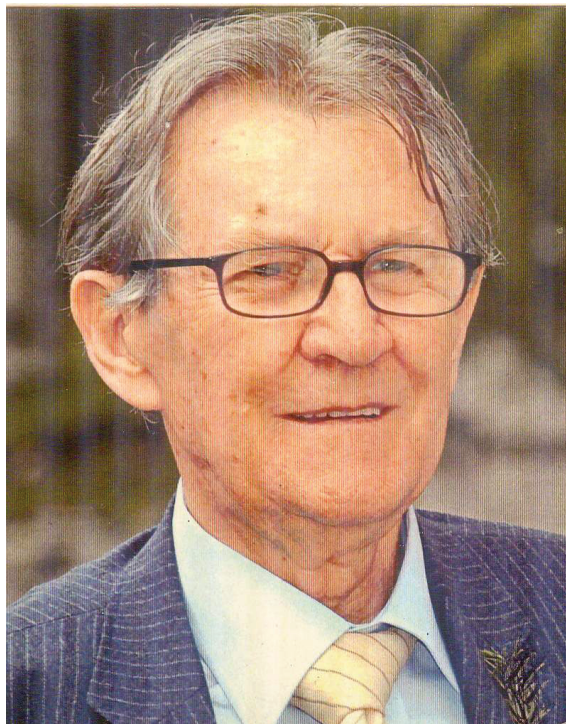

Прича о Добривоју Тошковићу, је „прича о успеху“. Ова реченица, преузета из оцене швајцарског Института из Базела који је управо њом вредновао аутора Тошковића, односно његов план *Salt lake City* за град Биданагар у Индији, поредећи тај пројекат и његову реализацију са значајним експерименталним градовима XX века као што су Чандигар или Бразилија, на језгровит начин сажима његов живот и дело.

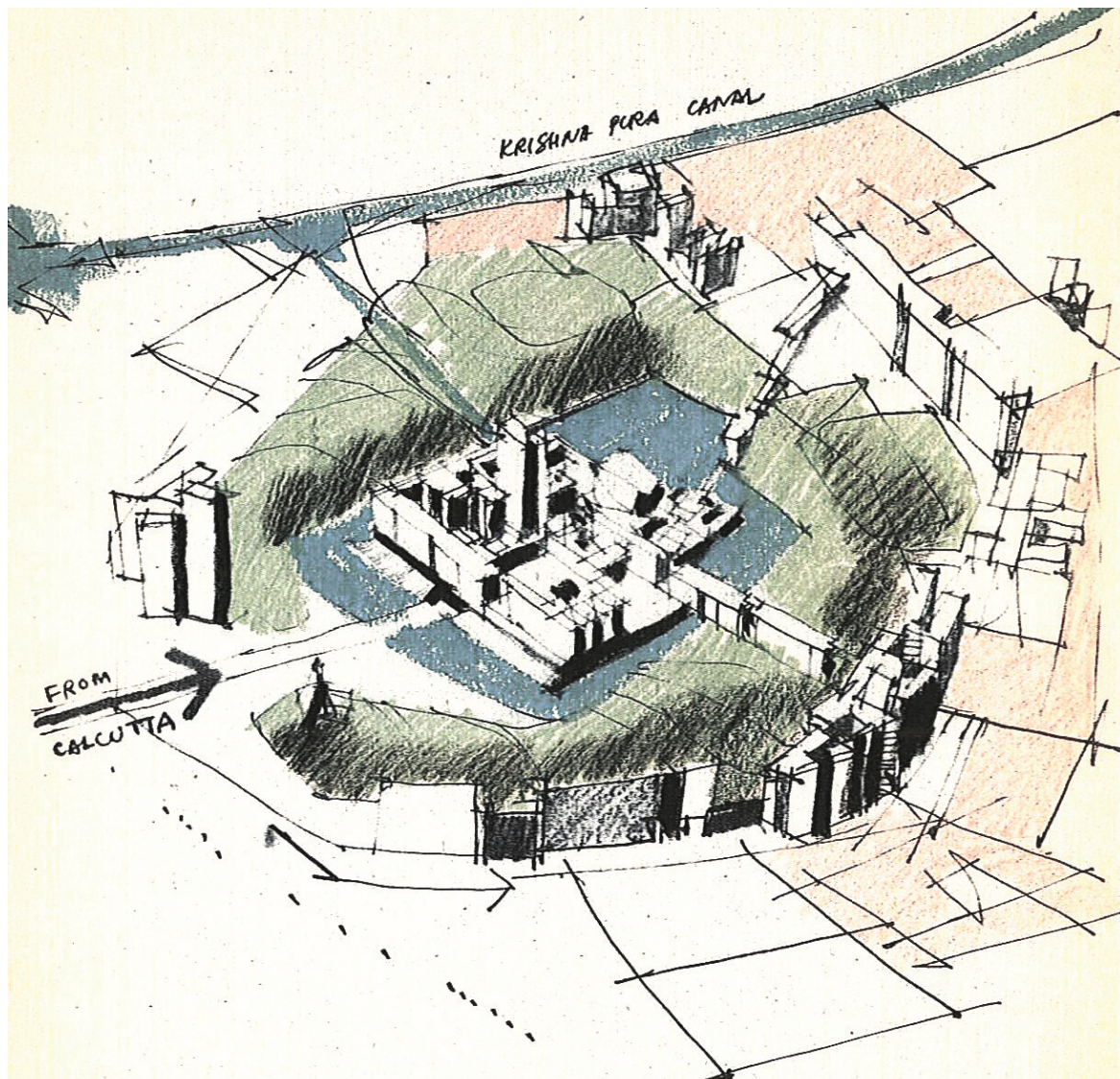
Добривоје Тошковић, редовни члан Академије инжењерских наука Србије (АИНС) од 2010. године, рођен је 3. септембра 1927. године, од оца Љубомира и мајке Вукосаве, у Драгинцу, Лозница, где је завршио основну школу. Прва четири разреда гимназије завршио је у Лозници, а остале разреде у Другој мушкој гимназији у Београду где је положио и велику матуру 1947. године. Дипломирао је на Архитектонском факултету у Београду 1953. године, где је и магистрирао 1978. и докторирао 1985. године из области урбанизма. Преминуо је у Београду 5.1.2021. године.

У младости је доживео проклетство рата и ужасе страдања, али је из тога израстао у чврстог прегоаца горштакчког изгледа и донкихотовске упорности и вере, а уједно и у аскету и несебичног ствараоца.

Професионалну каријеру почео је у КМГ „Трудбеник“, где је радио на извођачким и пројектантским пословима (1954–1958). Затим прелази у предузеће „Иван Милутиновић“ у својству главног архитекте у његовом бироу. Ово предузеће са „Инвест импортом“ формирало је конзорцијум за учешће на међународном конкурс за Мастер план Нове Калкуте и поверило тај задатак свом архитекти Добривоју Тошковићу, који је на крају тог процеса и победио одлуком жирија 9. априла 1964. године. Даље кретање у служби везано је за Либију, где је радио у

својству регионалног планера Триполитаније. Следи служба у Танзанији где је изабран за директора урбанистичког планирања те земље (1970–1972). По повратку у земљу, конкурише и добија стипендију холандске владе где је као вид специјализације у области планирања, становања и грађења на Институту „Vauwcentrum“ стекао „диплому са истицањем“. У свим овим земљама је оставио упечатљив утисак као професионалац, али и као човек. Како је сам говорио и написао, био је амбасадор без декрета, а о томе сведоче и његови сусрети са Јулијусом Њеререом у Танзанији или младим Мартијем Ахтисаријем у Финској. По повратку у Србију ради у Заводу за урбанизам и комуналне делатности Србије у својству водећег планера (1973–1984), а затим, до одласка у пензију, у Институту за архитектуру и урбанизам Србије у разним научним звањима све до звања научног саветника.

Бавио се архитектонским пројектовањем, реализовао је низ грађевина у Београду, Младеновцу и у другим местима, затим просторним и урбанистичким планирањем. На основу тих планова развијани су градови Ваљево, Ћуприја, Ужице. Међу најзначајнијим плановима је већ поменути *Salt lake City*, непосредно уз Калкуту у Индији, који је грађен пуних 30 година и то у целисти по његовим замислима. За овај пројекат добио је највећу професионалну сатисфакцију: видљиво, живо и трајно ремек-дело у простору и времену, остварени сан који само ретки појединци досањају.

Наставну активност започео је на Географском факултету у Београду 1979. и она траје до 1990. године, са прекидима због ангажовања у иностранству. Делатност предавача наставља на Факултету за архитектуру у Мосулу као изабрани професор (1985/86–1986/87), а потом је изабран за наставника и продекана на Интернационалном мастер програму Архитектонског факултету Универзитета у Хелсинкију (1990/91–1991/92). Предавао је и као гостујући професор на Архитектонско-грађевинском факултету у

Бања Луци (1996–2003), као и на ЕСПД (Европски Центар за мир и развој универзитета УН у Београду).

Несебично је подучавао и помагао студенте, постдипломце, колеге. Посејао је своја стечена умећа где год је био ангажован и поделио их са многима у Институту за архитектуру и урбанизам Србије.

Тошковић је објавио преко 150 научних и стручних радова у Србији и иностранству, публиковао је радове на разним симпозијумима, семинарима, часописима, писао је монографије. Међу њима се истичу: *Урбанизација Либије*, магистарски рад, издавач Југинус (1980); *Методe анализе и синтезе у просторном и урбанистичком планирању*, издавач ИАУС (1996); *Урбана средина и урбанизација земље у развоју*, докторска дисертација, први издавач Научна књига, други Академска мисао; *Увод у просторно и урбанистичко планирање*, први издавач Гроскњига, други Академска мисао; *Урбани Дизајн – Техника и естетика*, издавач Завод за урбанизам, Република Српска (2000); *Град на сланим језерима – од идеје до реализације*, издавач АД „Пројект”

Бања Лука (2010); *Urban environment and urbanization, developing countries*, енглеска верзија доктората, издавач ИАУС (2017).

Неизоставно се мора поменути његов допринос друштвеном ангажовању који је дао као члан Удружења урбаниста, Удружења архитеката Србије, Инжењерске коморе и као редован члан Академије инжењерских наука Србије. Његов значај и заслуге у области науке, струке и педагогије колеге су веома цениле. Поред низа награда и признања у земљи и иностранству добио је и најзначајнија признања – за животно дело од Удружења урбаниста Србије, Удружења архитеката Србије и Инжењерске коморе Србије.

Несумњиво најважније, култно, дело из опуса Добривоја Тошковића је остварење мастер плана за град Биданагар, као оазе реда и мира у подручју Калкуте. За то дело је Институт из Базела у наслову своје студије навео: „Salt lake city (Bidhanagar) an ideal city just completed”, а у свом закључку у наслову истакао: „Salt lake city an successful story”. Ово признање, према оценама стручњака Жака Херцога и Пјера де Мерона из истог Института, има историјски значај, јер су идеје решавања проблема индустријског града на том примеру остварене.

Научна и професионална кућа у којој је најдуже боравио и у коју се након краћих и дужих одсуствовања враћао јесте Институт за архитектуру и урбанизам Србије. Ту се

и пензионисао и наставио да долази и ради следећих година, све док је имао снаге, јер воље је имао увек. У ИАУС-у га памти неколико генерација стручњака, које су стасавале уз његово драгоцено присуство, увек видљиво и инспиративно.

За Добривоја можемо рећи да је био велики стваралац и научник, који је и поред свих постигнутих највиших резултата, награда и признања остао са обе ноге на земљи. Увек је био ту да употпуни заједнички рад, дешавања, дружења, са њим смо делили професионалне и људске непролазне вредности. За пријатеље, студенте и све оне који су га боље познавали био је Тошке.

Значај дела Д. Тошковића је велики и превазилази границе наше државе. Он спада у оне ствараоце који треба да буду пример генерацијама. Био је личност, архитекта, урбаниста, педагог који је више дао земљама у којима је боравио него што су оне дале њему. Широ је знање стечено у Србији и стицао признања за свој рад у свету.

Без задршке може се констатовати да његово ремек-дело урбанизма, нови део Калкуте, треба да буде културна баштина Индије, али и Србије. Такве личности треба афирмисати у српској култури као велике и значајне ствараоце који чине међаше наше културе.

На срећу, написао је књиге које сведоче о оном најважнијем што је урадио.

др Игор Марић

The Mayor of Kolkata City gives a gift to Dr Toskovic